

457	12 oktober 2020	CLAS v23-11-20	bezoek DGB / CHU		-
458	12 oktober 2020	CLAS v23-11-20	Ovj [REDACTED] toestemming vanuit het LP om het eerste Osint-product formeel met Defensie te mogen delen.		-
459	12 oktober 2020	CLAS v23-11-20	DLIO, Landelijke eenheid en LIMC - Ovj [REDACTED] geeft formeel toestemming deln productie met Defensie.		 Voortgang samenwerking Defe
460	12 oktober 2020	CLAS V02-12-20	Nationale Politie - Toestemming delen informatie van Politie met LIMC.		 FW Voortgang samenwerking Defe
461	13 oktober 2020	CLAS v23-11-20	'Designsessie' herijking landelijk scenario COVID-19 (Zeist)		-
462	13 oktober 2020	CLAS v23-11-20	LIMC en LCPS - Gemaakte afspraken met LCPS		 Gesprekken LCPS voor samenwerking
463	13 oktober 2020	DJZ V15-12-20	van DAOG ontvangen 2 voortgangsverslag CDE LIMC (gedateerd 26/9) Tevens van DAOG voor commentaar ontvangen de eerste opzet voor richtlijnen voor gereedstelling LIMC.		
464	14 oktober 2020	MIVD v20-11-20	Gesprek CHU met [REDACTED]	Introductie gesprek. LIMC zijdelings besproken. LIMC is geen I&V capaciteit. Maar kan in de toekomst wel een belangrijke rol vervullen in het netwerk. Daarover moet dan eerst conceptueel gesproken worden.	-

465	12-14 oktober	CLAS V16-06-2021	Mailwisseling JZ-CLAS, DJZ	Betreft mailwisseling mbt concept-nota over continuering LIMC met commentaar daarop	 FW antwoordnota continuering LIMC.r RE antwoordnota continuering LIMC.r -.msg
466	14 oktober 2020	CLAS V21-12-20	OPERATIEBEVEL 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN C- OOCL OPBVL 2020-069	Opdracht aan LIMC: Steun het TOC ten einde de analysecapaciteit te vergroten; specifieke steunaanvraag volgt dzv TOC.	
467	16 oktober 2020	CLAS v23-11-20	bezoek [redacted] van BZK		-
468	16 oktober 2020	CLAS V14-01-21	JZ CLAS, [redacted] (LIMC)	Uitvoerige mail over uitleg grondslagen verwerking persoonsgegevens AVG nav verzoek vanuit LIMC om door LIMC aangedragen optie te bezien. Mail volledig afgestemd met JZ OOCL [redacted], DJZ [redacted] en DGB [redacted]. Bevat tevens verzoek tot bezoek JZ CLAS aan LIMC. Reactie C-LIMC.	 Fwd AVG perikelen en de UAVG.msg
469	17 oktober 2020	DGB v01-12-20	CHU/DGB, DAOG, DJZ – voorbereiding nota kaders werkzaamheden LIMC	Voorbespreking tussen CHU ([redacted] en [redacted]), DAOG ([redacted]) en DJZ ([redacted] en [redacted]) over opzet en inhoud nota. DJZ zal een voorzet doen voor het juridisch kader.	-
470	Rond 18 oktober 2020	DCo v23-11-20	Na akkoord van ook o.a. minister aan de NRC-journalisten aangegeven dat ze een interview		-

		Minister geïnformeerd	kunnen krijgen met [REDACTED] [REDACTED] commandant van LIMC. Er is besloten in te stemmen met het interview, omdat vooraf bleek dat de betrokken journalisten al heel veel documenten en andere informatie hadden. Dan is het beter om daarop zelf te kunnen reageren.		
471	7-20 oktober 2020	CLAS V16-6-2021	Mailwisseling afstemming antwoord richting [REDACTED]-LIMC over grondslag en AVG, tussen JZ-CLAS, JZ-OOCL, DJZ, AVG-coördinator	Interne afstemming uiteenzetting juridisch kader, grondslag en AVG t.b.v. C- LIMC	 Fwd AVG perikelen en de UAVG.msg FW AVG perikelen en de UAVG.msg RE AVG perikelen en de UAVG.msg RE AVG perikelen en de UAVG.msg

					 RE AVG perikelen en de UAVG.msg
					 RE AVG perikelen en de UAVG.msg
					 RE AVG perikelen en de UAVG.msg
					 Re AVG perikelen en de UAVG.msg

					 RE AVG perikelen en de UAVG.msg Fwd AVG perikelen en de UAVG.msg
472	20 oktober 2020	DJZ V15-12-20	bespreking DJZ met DAOG Fiche richtlijnen gereedstelling informatiemanoeuvre eenheden.		
473	21 oktober 2020	NCTV v20-11-20	Email LIMC aan NCTV	Bedoeling is kennelijk dat eerst een kaderbrief wordt gemaakt over wat we wel en niet mogen, daarna contact met NCTV 'hersteld' over MSOB. Nu blijkt ineens dat een van de redenen te zijn voor terughoudendheid MSOB dat DJZ twijfels had of de NCTV wel haar mandaat mocht doorverstrekken aan Defensie. Beetje vreemd want in de conference call met DJZ en de juriste van de NCTV was daar helemaal geen twijfel over, dat bleek een gangbare procedure.	-
474	23 oktober 2020	DAOG v24-11-20	<u>Uit: Overzicht van de momenten waarop CDS / minister zijn geïnformeerd (CLAS).</u> CDS - CU CDS - Briefing door C-LAS, gepleit is voor het geven van dezelfde briefing aan de minister. Op verzoek van CDS deze tweetraps raket.		(Deze briefing is gebruikt voor de CDS en later ook Mindef) 20201022 LIMC tbv Mindef.pdf

475	23 oktober 2020	DJZ V15-12-20	correspondentie met CLAS/JZ over hun bezoek op 17/11 aan LIMC.		 RE AVG perikelen en de UAVG.msg
476	26 oktober 2020	CLAS v23-11-20	CJIB - Data vraag LIMC		GV CJIB 20201026
477	27 oktober 2020	DGB v01-12-20	DSK/DGB, CLAS, DAOG, DCO MinDef, BZK	Advies van TechTegenCorona over tegengaan desinformatie tijdens COVID-19 en verkiezingen noemt analyses van Landmacht (LIMC). Rapport is gedeeld met kamerleden t.b.v. AO Desinformatie en Digitale Inmengingen van BZK. DGB [redacted] en [redacted] stelt met CLAS [redacted] Q&A's op. DAOG/P-CDS [redacted] en DCO [redacted] zijn ook op de hoogte. Inzet Defensie komt niet aan de orde in het AO BZK van 28 oktober.	-
478	27 oktober 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU" <[redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted] BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DS/DAOG" [redacted]@mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DJZ/CI. NTRH" [redacted]n@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DS/Kab DS" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] CLAS" [redacted]@mindef.nl>, [redacted]	Beste collega's, Morgenochtend (28 oktober) vindt het AO Desinformatie en Digitale Inmenging plaats met de Minister van Binnenlandse Zaken (beleidsverantwoordelijke desinformatie). DGB (DSK/DGB) en dienst zijn betrokken in de voorbereiding. Voorafgaand aan dit AO heeft TechTegenCorona (een maatschappelijke gelegenheidscoalitie tussen bedrijven en overheden, waaronder o.a. Defensie en Marechaussee) ongevraagd advies uitgebracht over hoe de overheid desinformatie moet tegen gaan. Dit adviesrapport is aangeboden aan de vaste Kamercommissie BZK ter voorbereiding op het AO. Kamerleden hebben reeds toegezegd dit rapport bij het AO te betrekken. In het rapport wordt melding gemaakt van desinformatienarratieven herkend door de Landmacht. Het is onduidelijk hoe dit in het rapport terecht is gekomen, maar betreft precieze materie gezien de nog lopende, interne discussie over de bevoegdheden en juridische kaders van activiteiten van de Landmacht op dit thema. Mochten Kamerleden hier eventueel op doorvragen hebben we een aantal Q&A's opgesteld. Deze vinden jullie in de bijlage. Hartelijke groet	 FW AO BZK Desinformatie - Tech

			BS/AL/DS" @mindef.nl> Cc: BS/AL/DGB/DSK" @mindef.nl>, BS/AL/DGB/DSK/CHU" @mindef.nl>, BS/AL/DGB/DSK/CHU" @mindef.nl>, @mindef.nl>, @mindef.nl> Onderwerp: AO BZK Desinformatie - TechTegenCorona & Landmacht		
479	27 oktober 2020	DGB v01-12-20	Van: CLAS @mindef.nl> Aan: BS/AL/DGB/DSK/CHU @mindef.nl>; BS/AL/DCO @mindef.nl>; BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh @mindef.nl>; BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh @mindef.nl>; BS/AL/DS/DAOG @mindef.nl> BS/AL/DJZ/CI. NTRH @mindef.nl> BS/AL/DJZ/Clust. INT @mindef.nl>; BS/AL/DS/Kab DS @mindef.nl>; BS/AL/DS	Kvo bericht. Weet dat voor het CLAS ligt dit onderwerp bij Directeur K&O, (zie cc). Die club TechTegenCorona is inderdaad een gelegenheidscoalitie van allerlei jonge ambtenaren en dito vertegenwoordigers vna kennisinstituten en bedrijfsleven om alternatieve oplossingen aan te reiken. Ik weet dat ze in het voorjaar ook al wel eens tegen een DG van VWS aangelopen zijn. Hoe ze aan de wijsheid van het LIMC komen weet ik zo niet, maar weet dat in dat netwerk iedereen met iedereen spreekt om alternatieve oplossingen aan te reiken. Het lijkt wel of die club een soort van status heeft van red team-achieve meedenker heeft die gevraagd en ongevraagd advies kan leveren. Aan wie precies kan ik je niet zeggen, maar ze zijn ook actief op social media. Tot zover.	FW AO BZK Desinformatie - Tech

			@mindef.nl> CC: BS/AL/DGB/DSK < @mindef.nl>; BS/AL/DGB/DSK/CHU @mindef.nl>; BS/AL/DGB/DSK/CHU @mindef.nl>; @mindef.nl>; @mindef.nl>; CLAS/DIR K&O < @mindef.nl> Onderwerp: Re: AO BZK Desinformatie - TechTegenCorona & Landmacht	Verstuurd vanaf mijn iPad	
480	27 oktober 2020	DJZ V15-12-20	aankondiging door CHU van AO Desinformatie en Digitale Inmenging van BZK met verwijzing naar stuk van "Tech tegen Corona" waarin melding van desinformatienarratieven van LIMC.		
481	28 oktober 2020	MIVD v20-11-20	Briefing Stratcom in het Communicatieberaad	LIMC wordt daar in de toekomstige STRATCOM organisatie genoemd als primair Defensie element.	-
482	28 oktober 2020	MIVD v20-11-20	BBO attendeert SJZ op ontwikkelingen rondom LIMC en de rol van DJZ daarin.		-
483	28 oktober 2020	CLAS v23-11-20	DLIO, Landelijke eenheid en LIMC - Voorlopig stopzetten uitwisseling open source informatie met LIMC in verband met veranderde prioriteitstelling bij de politie.		 contact met politie.msg

484	29 oktober 2020	CLAS v23-11-20	kennisdeling met RAS datascience		-
485	30 oktober 2020	DJZ V15-12-20	correspondentie met DAOG over 1. juridisch kader optreden informatiemanoeuvre eenheden en 2. beleidsdocument voor het verkrijgen en toepassen van gedragsinzichten.		

November 2020

	Datum	Tijdstip	Wie & Wat	Inhoud	Bijlagen
486	2 november 2020	MIVD v20-11-20	Interne waarschuwing MIVD (BBO aan BCOM) inzake aanstaand interview tussen NRC en LMC		-
487	2 november 2020	DCo v23-11-20	NRC-journalisten geïnformeerd dat het interview dinsdag 10 november om 13:00 uur kan worden gehouden op de Lkol Tonnet Kazerne in 't Harde.		-
488	4 november 2020	DJZ v15-12-20	bijdrage DJZ aan bundel DCO voor interview LMC met NRC.		 RE bundel NRC LMC interview .msg
489	5 november 2020	CLAS v23-11-20	bezoek CSS / er DAOG		-
490	6 november 2020	DCo v23-11-20 Minister geïnformeerd	Vorbereiding interview met via nota rondgestuurd en afgestemd. Daarbij waren betrokken: CLAS, DGB, DJZ, MIVD, BSG en uiteindelijk dus ook de minister.		-
491	6 november 2020	DGB v01-12-20	Van: BS/AL/DCO Aan: , BS/AL/DCO/Projafd DC <@mindef.nl> CC: .. BS/AL/DCO @mindef.nl>; BS/AL/DCO <@mindef.nl> Onderwerp: xpost Urgentie: Hoog	Ha Wil jij de bijgevoegde oplegnota in Xpost zetten en de interviewvoorbereiding als bijlage hierin meenemen. Dank en groet, Directie Communicatie Ministerie van Defensie H-gebouw Kalvermarkt 32 2511CB Den Haag Postbus 20701 2500ES Den Haag MPC 588 MDTN	 2020 11 05 Oplegnota woordv Interviewvoorbereiding Commandant l FW xpost.msg

				T [redacted] M [redacted] [redacted]@mindef.nl http://www.defensie.nl	
492	6 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted] s., BS/AL/DGB/DSK [redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted], BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>; [redacted], CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM [redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR K&O [redacted]@mindef.nl> CC: [redacted] s., BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DCO <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted], BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted] BS/AL/BSG [redacted]@mindef.nl> Onderwerp: FW: xpost Urgentie: Hoog	Beste collega's, Deze stukken worden nu in Xpost gezet. Aan [redacted] en [redacted] wordt een paraaf gevraagd. Groet, [redacted]	 2020 11 05 Oplegnota woordvc Interviewvoorbereiding Commandant l FW xpost.msg
493	6 november 2020	DJZ V15-12-20	eerste concept juridische kaders Info. Man. Eenh. voor commentaar uitgezet bij juristen.		
494	6 november 2020	CLAS V21-12-20	OPERATIEBEVEL 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN C-OOCL FRAGO 001 Diversen	Geen bijzonderheden.	XPost: CLAS 2020013361

495	9 november 2020	MIVD v20-11-20	Interview met C LIMC en NRC		-
496	9 november 2020	CLAS v23-11-20	Bezoek AVG coördinator CLAS		-
497	10 november 2020	MIVD v20-11-20	LIMC presenteert in Commanders Update Briefing	In deze presentatie staat een duidelijke connectie LIMC met de Defensievisie 2035 opgetekend. Tevens wordt de relatie met de operationele gereedstellingsprocessen van Defensie benoemd. De CUB spreekt ook over een concrete behoeftestelling vanuit BZK. De behoeftestelling zou te maken hebben met monitoring rond de aankomende verkiezingen. Die behoeftestelling is nergens terug te vinden en past ook niet met de uitingen van BZK die stelt dat zij met een externe partij om de tafel gaan. Tevens heeft BZK duidelijk gesteld de diensten al geëigende vraagbaak te zien.	-
498	10 november 2020	DCo v23-11-20	De NRC-journalisten [redacted] en [redacted] hebben hun interview met [redacted] gehouden op de Lkol Tonnet Kazerne in 't Harde, onder begeleiding van [redacted] van CLAS en [redacted] (DCo).	Het gesprek duurde in totaal bijna twee uur en [redacted] heeft op alle vragen van de journalisten geantwoord. Uit hun vraagstelling bleek andermaal dat ze al over heel veel informatie beschikten.	-
499	10 november 2020	CLAS v23-11-20	Interview NRC [redacted] en [redacted]		-
500	12 november 2020	CLAS v23-11-20	bezoek MIVD [redacted] 2 personen om LIMC, analyseproducten en ervaringen te delen		-
501	13 november 2020	DCo v23-11-20 Minister geïnformeerd	Vrijdagmiddag conceptartikel binnengekregen van de NRC-journalisten en vervolgens vrijdagavond appreciatie doorgestuurd naar iedereen, inclusief minister, SG en CDS.		-
502	13 november 2020	DGB v01-12-20 Minister geïnformeerd	Van: [redacted] BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl> Aan: "Bijleveld-Schouten, ATB, Drs." [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DS" [redacted]@mindef.nl>.	Beste minister, SG, CDS, generaal en DG Beleid, NRC heeft ons het concept-artikel over LIMC gestuurd. Daar hebben we naar gekeken en gaan daarop reageren, zie bijlage. Uit het artikel blijkt dat NRC vooraf zoals ingeschat, al veel bronnen (ook binnen Defensie) heeft gesproken en beschikt over veel documenten of die heeft ingezien. Het is door al die vooraf voor NRC beschikbare	 FW Artikel NRC over LIMC.msg

			BS/AL/DGB" < @mindef.nl> Cc: CLAS" < @mindef.nl>," BS/AL/DCO" @mindef.nl>," BS/AL/DCO" @mindef.nl>," BS/AL/DCO" @mindef.nl>," BS/AL/DCO" @mindef.nl> Onderwerp: Artikel NRC over LIMC	informatie een kritisch stuk geworden over LIMC en het optreden van de eenheid. En dat is gebaseerd op deze (anonieme) bronnen. Het is daarom goed geweest dat NRC toch nog , heeft kunnen interviewen. In de meeste gevallen heeft dat geleid tot nuancering van de informatie waar NRC over beschikte. Het artikel beschrijft een nieuw opgerichte eenheid, die in de opbouwfase deels ook een experimenteel karakter had. Daarbij zijn grenzen opgezocht en is proefondervindelijk het werkproces ook weer aangepast. Aan het eind van het artikel wordt het ook duidelijk dat de checks & balances binnen de defensie-organisatie functioneren. Het artikel wordt maandag gepubliceerd. Het is waarschijnlijk dat dit stuk tot (politieke) discussie leidt. Daarom is het goed dat Defensie werkt aan specifieke kaders en richtlijnen en die ook openbaar maakt. De lijn van woordvoering is de al afgestemde voorbereiding van dit interview (zie bijlage). Hier de belangrijkste kwesties als we kijken naar de inhoud van het artikel: • Het informatiedomein is onderdeel van de huidige manier van militair optreden in de huidige wereld. • We moeten met deze ontwikkeling mee. Informatiegestuurd optreden is een speerpunt en van essentieel belang voor Defensie. • Het LIMC is een eenheid die onderdeel is van de Landmacht en uiteraard ook van de Defensie-organisatie. Dat betekent dat het LIMC te maken heeft met de checks & balances binnen de Defensie-organisatie. Het artikel refereert daar ook aan. • Het artikel beschrijft een nieuw opgerichte eenheid, die in de opbouwfase deels een experimenteel karakter had. Inmiddels is het LIMC verder gestructureerd. Voorop staat dat Defensie deze capaciteit nodig heeft in de huidige en toekomstige conflicten. Dat is ook zo beschreven in de Defensievisie 2035, die de minister aan het parlement heeft aangeboden. • Rechtsgrond: voor de operatie en tijdens ondersteuning van civiele autoriteiten opereren we binnen de kaders van de opdracht en de bevoegdheid van het gezag, dat om inzet van het LIMC heeft gevraagd.	
--	--	--	---	--	--

			• Het LIMC opereert tijdens inzet altijd op basis van een juridische grondslag en binnen kaders. • Momenteel werkt het LIMC alleen met informatie uit openbare bronnen en vrij deelbare informatie van de overheid zelf (zoals RIVM). • LIMC kan ingezet worden voor het ondersteunen van militaire operaties (hoofdtak 1 en 2). Dan geldt het missiemandaat en daarbij horende kaders verstrekt door de politiek. • LIMC kan worden ingezet ter ondersteuning van civiel gezag (hoofdtak 3) op basis van Politiewet, Wet Veiligheidsregio's of Regeling MSOB. Bij dergelijke inzet gelden de kaders van die wetten. Q: Welke (juridische) grondslagen zijn er voor de inzet van het LIMC? A: Voor militaire operaties: een besluit van de regering op basis van een mandaat van de VN-Veiligheidsraad of het humanitair oorlogsrecht (tijdens gewapende conflicten). Voor ondersteuning van civiele autoriteiten: bijstand aan de politie (of Marechaussee) op basis van de Politiewet; aan een veiligheidsregio op basis van de Wet veiligheidsregio's of aan een ander bestuursorgaan op grond van de regeling militaire steunverlening in het openbaar belang (MSOB); in alle gevallen steeds binnen de kaders van de opdracht en de bevoegdheid van het gezag dat om inzet van het LIMC heeft gevraagd. Q: Aan welke (juridische) kaders is het LIMC dan gebonden? A: Afhankelijk van de grondslag wordt in elk individueel geval de inzet, voorafgaand aan de opdracht en gedurende de inzet, getoetst aan het bij de grondslag van de inzet behorende kader; bijvoorbeeld bij bijstand aan de politie ontleend aan de Politiewet en het straf- of bestuursrecht, alsmede waaronder de privacy wet- en regelgeving. Q: Wat is het LIMC en wat doen ze? Het LIMC is een experimentele capaciteit voor gericht op het ervaring opdoen met informatie manoeuvre, dat ook ondersteuning kan leveren voor militaire inzet. Het LIMC vloeit voort uit de ontwikkeling van de krijgsmacht naar Informatiegestuurd optreden. Het LIMC verwerkt informatie over COVID uit openbare bronnen voor de Commandant Landstrijdkrachten: de commandant van de	
--	--	--	---	--

				eenheden die gereedstaan voor COVID gerelateerde inzet in het kader van civiele ondersteuning. Deze activiteit is niet uitzonderlijk bij de inzet van eenheden van Defensie. Hartelijke groet, en Directie Communicatie Ministerie van Defensie H-gebouw Kalvermarkt 32 2511CB Den Haag Postbus 20701 2500ES Den Haag MPC 58B MDTN * T M @mindef.nl http://www.defensie.nl	
503	13 november 2020	DJZ V15-12-20	oplevering concept juridische kaders Info. Man. Eenh. aan DAOG voor commentaarronde.		
504	14 november 2020	DGB v01-12-20	Van: /AL/DGB" Aan: BS/AL/DGB/DSK" @mindef.nl> Cc: BS/AL/DGB/KAB" @mindef.nl> Onderwerp: Fwd: Artikel NRC over LIMC	Hoor graag je commentaar. Groet	 FW Artikel NRC over UMC.msg
505	14 november 2020	DGB v01-12-20	Van: , BS/AL/DGB/DSK @mindef.nl> Aan: BS/AL/DGB	Het artikel geeft aan dat het NRC over veel informatie beschikt vanuit Linc maar ook van medewerkers die daar vertrokken zijn of mogelijkerwijs militair juristen Clas die vooraf gepleit hebben tegen	

			@mindef.nl> Onderwerp: Re: Artikel NRC over LIMC activiteiten van het Limc, want geen grondslag, geen taak dus geen bevoegdheid data te verzamelen en analyseren. Uit mailverkeer dat ik heb ingezien leidt ik net als NRC af dat de aanloopfase Art. 11 is geweest waarbij mensen En waarbij juridische adviezen van de werkvloer binnen Clas in de wind zijn geslagen. Dus mij lijkt het behoorlijk cfm wat er bij diverse betrokken leeft. Dat komt wellicht niet gelegen maar zou ik geen feitelijke onjuistheid willen noemen. De details van de aanloopfase ken ik niet dus of de juiste loop van gebeurtenissen wordt beschreven kan ik niet beoordelen. Alleen daar waar gewag gemaakt wordt van kanttekeningen VAN NCTV en DMIVD denk ik dat twee zaken door elkaar worden gehaald nl een bijeenkomst van DAOG, DGB/DSK, DJZ, MIVD met Limc (naar aanleiding waarvan verspreiding is gestaakt door Clas) en informatie over een informeel gesprek tussen DMIVD en NCTV , waarbij beiden hebben vastgesteld aarzelingen te hebben bij de toegevoegde waarde van de producten van het Limc. Kan mij voorstellen dat Dcom vraagt positie NCTV weg te halen. Tot zover het artikel. Maar nu de oplegger voor de top: De uitspraak in de oplegger van Dcom aan MinDef dat alles binnen wet is, is wat mij betreft een uitspraak waarvan de feitelijke grondslag eerst moet worden vastgesteld, vwb de beginperiode en voor nu. Ik vind het dus ongemakkelijk dat "binnen wet" nu als bezweringsformule (door Clas en Dcom) richting SG en bewindslieden wordt gehanteerd. Clas is zonder cq vooruitlopend op een juridische basis gestart met verzamelen gegevens. Een dergelijke juridische basis en een verklaring van AVG functionarissen tav welke data wel/niet mogen worden verzameld ic in het verlengde van een formeel verzoek van het bevoegd gezag ontbreekt. Compliance is licence to operate. Die compliance aan de voorkant was er niet en is er niet, noch via Nctv, noch via Politie. De vraag naar aard en omvang data verzameling wordt daarmee relevant.	 FW Artikel NRC over LIMC.msg
--	--	--	--	--

				Wvd SG heeft daarom CDS opdracht gegeven onderzoek uit te voeren met DJZ om vast te stellen of en welke politiek bestuurlijke risico's aanwezig zijn (geweest) bij het verzamelen, analyseren en bewaren van gegevens. Dat onderzoek zou DAOG uitvoeren maar is , ondanks herhaalde navraag, voorzover bekend nog steeds niet gestart. Ook de opmerking dat de checks and balances hebben gewerkt vind ik wat ver gaan. Compliance is licence to operate, er was geen juridische basis en toch is Clas van start gegaan, dus de interne checks and balances binnen Clas hebben niet gewerkt. Clas heeft juristen overruled en het verschil van mening is niet op hoger dek aangekaart. Clas is gewaarschuwd door DJZ en DGB/DSK dat er eerst een juridische grondslag zou moeten zijn. Daartoe heeft DJZ overleg gevoerd met Nctv en Politie, resultaat , geen behoefte aan inzet. Praktijk, Clas is op de ingeslagen weg gewoon doorgegaan en heeft onder noemer "oefenen" opdracht gegeven allerlei vragen (zoals gemeld in NRC artikel) te onderzoeken. Ook zijn de "oefenproducten" richting andere departementen verspreid en werden checks and balances pas geactiveerd (na maanden) toen andere departementen de BS op de hoogte stelden van het bestaan van deze producten. Naar aanleiding van het eerder genoemde overleg heeft Clas formele verspreiding gestaakt. Dit overziend passen eerder de woorden die de Clas zelf gebruikt "storming, forming tot wellicht over de pijngrens. " Ofschoon er allemaal goede redenen zijn om in het informatiedomein stappen te zetten, zoals ook in DN en Defensievisie staat zijn er ook goede redenen om de taakverdeling tussen departementen, de juridische basis voor activiteiten etc. In acht te nemen. Vanuit het eerste perspectief is het mooi initiatief (net als andere bijdrages tav corona) vanuit tweede perspectief is het niet zo mooi gestart. Wellicht Art. 11 Ik sluit niet uit dat bewindsliden of kamerleden Art. 11 zullen aandringen op onafhankelijk onderzoek. Dat afhouden omdat " alles binnen wet" cfm Dcom, clas suggestie zou ik ontraden. Afhouden omdat in experimenteerfase fouten gemaakt	
--	--	--	--	---	--

				mogen worden is beside the point, juist bij experimenten is naleven kaders bijv tav privacy belangrijk. Afhouden ivm lopend intern onderzoek kan maar veronderstelt wel dat dat dan ook echt uitgevoerd wordt en dat de Kamer zsm wordt geïnformeerd. Nadruk op transparantie veronderstelt open staan voor extern onderzoek of zelf initiatief daartoe nemen (Olv [redacted] zou kunnen). Art. 11 [redacted]	
506	14 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted], BS/AL/DGB/DSK [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted], BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU <[redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Fwd: Artikel NRC over LIMC	TKH	 FW Artikel NRC over UMC.msg
507	14 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted], BS/AL/DGB/DSK/CHU <[redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted], BS/AL/DGB/DSK <[redacted]@mindef.nl> Onderwerp: RE: Artikel NRC over LIMC	Artikel gelezen. Info komt uit omgeving van LIMC zelf. En tsja alles waar we voor waarschuwden komt hierin aan de orde. Voor ons in deze fase niet veel mogelijk. De woordvoering over juridische zaken en intell staat. Het is nu aan DCO. Wij zijn weer aan de beurt als de kamervragen binnenkomen... [redacted] Oh ja, Art. 11 [redacted]	 FW Artikel NRC over UMC.msg
508 zie 505	14 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted] BS/AL/DGB/DSK [redacted]@mindef.nl> Aan [redacted] BS/AL/DGB [redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Re: Artikel NRC over LIMC	[redacted]	 FW Artikel NRC over UMC.msg

[illegible]

				[REDACTED]	
--	--	--	--	-----------------------	--

509	15 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted] BS/AL/DGB" [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DSK" [redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Re: Artikel NRC over LIMC	[redacted], dank. Snap en deel je zorgen en zal apart moment vinden om met Ank nader te bespreken. Voor nu denk ik dat we qua woordvoering niet anders kunnen. Kunnen moeilijk anders zeggen dan dat er juridische grondslag is en binnen kaders wordt gewerkt. Inderdaad ook in licht van je laatste zin ... Groet [redacted]	 FW Artikel NRC over UMC.msg
510	15 november 2020	DGB v01-12-20	Van: [redacted], BS/AL/DGB/DSK [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted] BS/AL/DGB <[redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Re: Artikel NRC over LIMC	Je zou mijn zijlicht met SG en PSG (opdrachtgever onderzoek) kunnen delen, is immers dilemma met risico, ook in relatie tot eerdere uitspraken SG in DIVR ("laat ik niet merken dat terwijl evaluatie WIV loopt er andere eenheden grensverleggend zonder basis informatie verzamelen en bewaren").	 FW Artikel NRC over UMC.msg
511	15 november 2020	DGB V15-6-21	Van: [redacted] BS/AL/DGB" [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted] BS/AL" <[redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL" [redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Fwd: Artikel NRC over LIMC	[redacted] onderstaande lijn lijkt me voor nu prima. We kunnen ook moeilijk zeggen dat er niet vanuit juridische grondslag of binnen kaders wordt gewerkt. Maar toch wringt het wel. Feit is dat CLAS hiermee van start is gegaan zonder dat goed gekeken was naar de juridische grondslag en dat op gegeven moment in goed overleg ook is besloten verspreiding van product buiten defensie te staken. Ofschoon er uiteraard veel goede redenen zijn om in het informatiedomein stappen te zetten, zoals ook in DN en Defensievisie staat (en in dat licht is dit een goed initiatief), zijn er ook goede redenen om de taakverdeling tussen departementen, de juridische basis voor dit soort activiteiten, AVG-aspecten/bescherming van privacy etc. in acht te nemen. Zeker met een lopende WIV-evaluatie. Needless to say dat hier potentieel een politieke bananenschil ligt. Als ik me niet vergis hebben jullie CDS opdracht gegeven onderzoek uit te voeren met in ieder geval DJZ en DGB om vast te stellen of en welke politiek bestuurlijke risico's aanwezig zijn bij het verzamelen, analyseren en bewaren van gegevens. Wellicht goed om hier ook in volgende BR even bij stil te staan. Groet, [redacted]	 FW Artikel NRC over LIMC.msg
512	15 november 2020	DCo v23-11-20	Vervolgens de woordvoeringslijn en reactie op het artikel aan de NRC-journalisten gemaakt en na		-

		Minister geïnformeerd	goedkeuring van o.a. minister is de reactie van Defensie op het artikel naar de journalisten van NRC gestuurd.		
513	15 november 2020	DCo v23-11-20	De NRC-journalisten hebben het voorgelegde artikel en een uitgebreid artikel op de voorpagina dat niet was voorgelegd, op zondagavond rond 22:45 uur gepubliceerd. Daarna heeft ANP vragen gesteld.	DCo heeft een aantal vragen beantwoord, maar omdat het voorpagina-artikel ook andere informatie vermeldde, zijn vragen daarover de volgende dag beantwoord. Het ging er onder meer over, dat het NRC in twijfel bracht dat Defensie alleen van openbare informatie/bronnen gebruik maakte en niet keek naar individuen. Ook werd er in NRC gesuggereerd, dat er persoonsgegevens en andere informatie uit ziekenhuizen werd gebruikt.	-
514	15 november 2020	DAOG v24-11-20	Artikel NRC		-
515	16 november 2020	DGB V01-12-20	In xpw ingeboekt: Op 16 november 2020 de oplegnota 'Doorontwikkeling Commando Landstrijdkrachten in het Informatie Domein' (BS2020023456). Deze oplegnota is niet aan de PSG, SG, minister en stas aangeboden		 RE stukken voor tijdlijn LIMC.msg
516	16 november 2020	DCo v23-11-20		Er zijn maandagochtend in samenwerking met CLAS snel woordvoeringslijnen en q en a's gemaakt in reactie op het artikel op de voorpagina van NRC en gebruikt voor de vragen die door de andere media hierover werden gesteld. Deze woordvoering is ook gedeeld met AZ. De aanvullende vragen zijn gesteld door NOS, Volkskrant, Telegraaf en 1Vandaag. De Volkskrant was daarbij vooral feitelijk en gaf veel ruimte aan de reactie van Defensie. De Telegraaf schreef een opvallend positief artikel. Veel media hebben de berichtgeving van NRC maandag dus overgenomen. Gedurende de dag gaven diverse andere politieke partijen aan ook vragen te zullen stellen. Daarin kondigde D66 kamerlid Belhaj aan hierover vragen aan de minister te zullen stellen. Gedurende de dag gaven diverse andere politieke partijen aan ook vragen te zullen stellen. Ook op radio1 was het onderwerp van gesprek. Daarin waren (Clingendael) en (SP) zeer kritisch en stelden dat de door het NRC geschetste activiteiten van het LIMC geen taak voor de krijgsmacht is. NRC plaatste een podcast over hetzelfde onderwerp.	-

				van NRC stelde in de loop van de dag ook nog de vraag of de minister wist van het LIMC en wanneer ze daarover voor het eerst had gehoord. Na afstemming met CLAS en de minister is het antwoord gegeven dat de minister weet van het bestaan van het LIMC. Eind april heeft ze daar voor het eerst van gehoord. Er is ook nog een bericht gepubliceerd op defensie.nl en intranet.	
517	17 november 2020	DCo v23-11-20	De volgende dag verscheen er een kritisch artikel over de wenselijkheid en de risico's van de activiteiten van het LIMC in het NRC. heeft een reactie aan NRC gegeven voor dit artikel. Dat werd kort en als laatst meegenomen		-
518	17 november 2020	DAOG v24-11-20	DJZ informeert bij CKAB naar "stand van zaken over de inventarisatie feitelijke werkwijze LIMC en beoordeling door DJZ of dit binnen de juridische kaders is gebleven. Het gaat om het actiepunt uit het OB van 22 juli jl."		
519	17 november 2020	CLAS V14-01-21	JZ CLAS, LIMC	Bezoek gebracht aan LIMC. Nogmaals uitgelegd: kaders; belang van aan voorkant betrekken jurist en detailuitleg over waar men advies over vraagt. Winstwaarschuwing gegeven dat document juridische kaders geen antwoord zal geven op specifieke vragen, maar indicatief zal zijn voor vraag of er bevoegdheden zullen ontstaan.	Nvt
520	18 november 2020	DCo v23-11-20	Een bericht afgestemd en geplaatst over het onderzoek dat de Functionaris Gegevensbescherming Defensie gaat doen, naar de werkwijze van het Land Information Manoeuvre Centre (LIMC) van de landmacht	Onder meer het ANP en NRC hebben hierover nog bericht.	-
521	18 november 2020	DCo v23-11-20	Er is voor de MR van vrijdag 19 november een lijn voor de MP en minister van BuZa afgestemd over de berichtgeving van het NRC over het LIMC.	De MP had de lijn dat hij kennis heeft genomen van de berichten en dat hij weet dat MinDef hierover een brief aan de Tweede Kamer gaat sturen. Ook heeft hij begrepen dat binnen Defensie inmiddels een onderzoek is gestart. Hij zal eerst de brief en het onderzoek afwachten, voordat hij op deze kwestie reageert.	-

522	18 november 2020	DJZ V15-12-20	ontvangen van CLAS/JZ weerspraak volgens CLAS feitelijke onjuistheden NRC artikel. Verstuurd aan FG: opzet voor onderzoeksvragen DJZ voor appreciatie juridische risico's optreden LIMC. Ontvangen: aankondiging FG van onderzoek		
523	19 november 2020	DJZ V15-12-20	advies [redacted] over onderzoek bedreigingen aan adres [redacted]		
524	19 november 2020	CLAS V16-6-2021	Mail JZ-CLAS aan DJZ en OOCL	Mail JZ-CLAS reflecterend op FRAGO's met opdracht aan OOCL	 FW FRAGO LIMC.msg RE FRAGO LIMC.msg
525	20 november 2020	DCo v23-11-20	Vraag van NRC-journalist [redacted] aan DCo [redacted]) via de app	Het LIMC signaleert, dat, hoewel het vertrouwen in de politiek en instituties nog steeds bovengemiddeld is, onduidelijkheid over het officiële beleid meer ruimte biedt voor complottheorieën. Denkt LIMC/Defensie hier nog steeds zo over en is ook het beschreven handelingsperspectief ongewijzigd?	-
526	20 november 2020	DJZ V15-12-20	diverse correspondentie ter voorbereiding Kamerbrief en gesprek LIMC bij SG op 23/11.		
527	20 november 2020	CLAS V14-01-21	[redacted] (JZ CLAS), [redacted] (DJZ)	Mail met track changes/comments op concept-document juridische kaders voor activiteiten in informatieomgeving	 20201113-DJZ-CON CEPT-Juridische kad.

528	20 november 2020	CLAS V16-6-2021	Mailwisseling JZ-CLAS onderling en JZ-OOCL	Reactie op concept-document juridische kaders voor activiteiten in de informatieomgeving van DJZ.	 Re CONCEPT juridisch kader voor
529	22 november 2020	DCo v23-11-20	DCo () antwoordt na overleg met CLAS via de app	DCo () antwoordt na overleg met CLAS via de app dat we vanwege het onderzoek dat nu loopt, niet op deze vragen kunnen ingaan.	-
530	23 november 2020	DCo v23-11-20	NRC publiceert een artikel dat LIMC een kritische analyse heeft verspreid over de manier waarop de Nederlandse overheid communiceert over de coronamaatregelen.	Het geeft volgens het rapport ruimte voor complottheorieën. Naar aanleiding van dit verhaal zijn geen vragen meer van andere media binnengekomen.	-
531	23 november 2020	DJZ V15-12-20	van BSG ontvangen stukken voor overleg met SG over LIMC; Overleg bij SG met CDS, DCO, C-LAS, DGB, DJZ, over onder meer over het AVG-onderzoek, Kamervragen, het uit te voeren onderzoek naar wat er precies is gedaan op welke grondslag en welke mate van verspreiding. Van H-LIMC desgevraagd ontvangen de afspraken met de politie over samenwerking.		
532	24 november 2020	DJZ V15-12-20	correspondentie versies Kamerbrief.		
533	25 november 2020	DJZ V15-12-20	correspondentie Wob AVG inzageverzoeken LIMC, nieuwe versie Kamerbrief en eerste briefing minister over LIMC op 26/11.		
534	26 november 2020	DGB v01-12-20	Van: CLAS/ST CLAS/KAB/SIE @mindef.nl> Aan: , BS/AL/DS/Kab DS <@mindef.nl>; BS/AL/BSG @mindef.nl> CC:	 Hierbij de presentatie die C-LAS zal gebruiken bij de briefing vanmiddag. C-LAS neemt prints mee voor de deelnemers.	 20201022 LIMC tbv Mindef.pdf FW Presentatie briefing LIMC aan m

			BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl> Onderwerp: Presentatie briefing LIMC aan minister vanmiddag	Groet, [redacted] [redacted] Koninklijke Landmacht Kabinet Commandant Landstrijdkrachten Kromhoutkazerne K9 Herculeslaan 1 3584 AB Utrecht Postbus 90004 3509 AA Utrecht MPC 55A T: [redacted] M: [redacted] E: [redacted]@mindef.nl	
535	26 november 2020	DGB v01-12-20	Van: Van: [redacted], BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl> Aan: [redacted], BS/AL/DGB/DSK <[redacted]@mindef.nl> Onderwerp: FW: Presentatie briefing LIMC aan minister vanmiddag		 FW Presentatie briefing UMC aan m
536	26 november 2020	DJZ V15-12-20	Briefing minister door C-LAS over producten LIMC i.a.w.v. Minister, SG, DGB, PCDS (Teams), DJZ [redacted] (Teams). Correspondentie Kamerbrief en Kamervragen.		
537	27 november 2020	DJZ V15-12-20	correspondentie ter voorbereiding (Q&A's) begrotingsbehandeling; bespreking bij SG; MR akkoord met Kamerbrief.		

December 2020

	<i>Datum</i>	<i>Tijdljn</i>	<i>Wie & Wat</i>	<i>Inhoud</i>	<i>Bijlagen</i>
538	17 december 2020	CLAS V14-01-21	JZ CLAS, █	Bevestiging █ JZ CLAS dat C-LAS geen adviezen in de wind geslagen heeft.	 LIMC.msg
539	17-12-20	CLAS	OPERATIEBEVEL 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN C-OOCL FRAGO 002 Diversen.	Geen bijzonderheden.	Xpost: CLAS 2020015422

Januari 2021

	<i>Datum</i>	<i>Tijdljn</i>	<i>Wie & Wat</i>	<i>Inhoud</i>	<i>Bijlagen</i>
540	14 januari 2021	DGB V22-01-2021	CLAS aan █ -DSK	Notitie bevindingen oriënterend onderzoek LIMC 'Naar het vermeend op een zijspoor zetten van medewerkers van het LIMC waarnaar verwezen wordt in het NRC-artikel'	 FW Opdrachten LIMC en juridische a
541	15 januari 2021	DGB V22-01-2021	CLAS aan █ -DSK	Memo opdrachten LIMC en juridische adviezen intern CLAS	 Fwd Opdrachten LIMC en juridische a
542	21 januari 2021	DGB V22-01-2021	CLAS aan SG, █ SG, CDS, C-LAS, █ -DSK, █ DCS, █ -DCO, █ -JZ, BSG	Commandantenappreciatie	 FW Stukken bespreking stand v

543	21 januari 2021	CLAS V16-06- 2021	Mail SK aan CDS en C-LAS Doorgestuurd CLAS, reactie JZ-CLAS aan DJZ	Mail JZ-CLAS aan DJZ ter voorbereiding gesprek C-LAS over juridische kaders (oefenen en trainen en permanent engagement)	 FW Juridische kaders.msg
-----	-----------------------	-------------------------	---	---	--

Februari 2021

	Datum	Tijdstip	Wie & Wat	Inhoud	Bijlagen
544	4 februari 2021	DGB V4-02- 2021	DJZ aan SG, CDS, SG en CDS (ten behoefte van LIMC-overleg)	Nota 'Juridische appreciatie activiteiten LIMC'	 FW Juridische appreciatie activiteit
545	16 februari 2021	CLAS V16-6- 2021	Mailwisseling JZ-CLAS en DJZ	Vraag over grondslag opdoen van omgevingsbeeld ter voorbereiding op nationale inzet.	 RE DJZ-appreciatie irt COVID-order CLA

Maart 2021

	Datum	Tijdstip	Wie & Wat	Inhoud	Bijlagen
--	-------	----------	-----------	--------	----------

546	27 maart 2021	CLAS V16-6- 2021	Mail JZ-CLAS aan DJZ	Uiteenzetting vragen over taken TOC, n.a.v. verlenging MSOB VWS, specifiek verzorgen van SA/SU door CLAS mbt beeldopbouw nav DJZ nota en vragen vanuit het TOC	 FW Aanvraag MSOB - verlenging tot 1 ju tekst beeldopbouw door OPCO -opr FW tekst beeldopbouw door
-----	---------------------	------------------------	----------------------	--	---